

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І
АДМІНІСТРУВАННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Руслан ПАПІРНИК

Руслан Папірник 2020 року

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В КРАЇНАХ ЄС**

спеціальність	<u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u> (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	<u>«Управління та адміністрування регіональних економічних систем»</u> (назва освітньої програми)
освітній ступінь	<u>бакалавр</u> (назва освітнього ступеня)
форма навчання	<u>денна</u> (денна, заочна, вечірня)
розробник	<u>Катерина ГОНЧАРОВА</u> (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Місьцеве самоврядування в країнах ЄС» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Управління та адміністрування регіональних економічних систем» підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Має статус варіативної компоненти циклу професійної підготовки. В межах дисципліни формується цілісний суспільно-економічний погляд на особливості та тенденції розвитку прикордонних територій, специфіку транскордонного співробітництва та визначення його роль у підвищенні конкурентоспроможності регіонів в умовах розширення сучасних євроінтеграційних процесів.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				VIII
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5		105
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	14			14
лабораторні роботи	-			-
практичні заняття	16			16
Самостійна робота, у т.ч:	75			75

підготовка до аудиторних занять	21			21
підготовка до контрольних заходів	12			12
виконання курсового проекту або роботи	-			-
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	12			12
підготовка до екзамену	30			30
Форма підсумкового контролю				екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: формування у студентів цілісного суспільно-економічного погляду на особливості та тенденції процесів реалізації концепції децентралізації і деконцентрації влади в ЄС, її законодавчої бази та механізмів підвищення ефективності місцевого самоврядування.

Завдання дисципліни: вивчення нормативно-правових засад реформування місцевого самоврядування в умовах децентралізації повноважень, структури та зміста децентралізаційних процесів в країнах ЄС, специфіки реалізації місцевого самоврядування в умовах об'єднаних територіальних громад; сучасні європейські підходи до управління розвитком системи місцевого самоврядування.

Пререквізити дисципліни. Для успішного опанування компетентностей необхідні теоретичні знання та практичні вміння набуті під час вивчення дисциплін «Децентралізація та розвиток місцевого самоврядування», «Публічне адміністрування в країнах ЄС», «Управління та адміністрування регіональних економічних систем», «Основи регіональної економічної політики».

Постреквізити дисципліни. Знання з даної дисципліни необхідні для опанування дисциплін «Управління економічним розвитком регіонів», «Особливості політики децентралізації в Україні».

Компетентності.

Спеціальні (фахові) компетенції

СК-3. Здатність використовувати базові знання щодо основ децентралізації та місцевого самоврядування, в тому числі в аспекті реалізації реформи децентралізації в Україні

Заплановані результати навчання.

РН-20. Уміти налагодити ефективну комунікацію між суспільством та органами державної влади і місцевого самоврядування; володіти інструментами місцевого електронного врядування та реалізації можливостей реформи децентралізації.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, дослідницькі, стимулювання й мотивації, інструктивно-практичні.

Форми навчання: колективна, групова та індивідуальна; аудиторна, позааудиторна.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Процеси децентралізації публічної влади в країнах ЄС					
Тема 1. Поняття і сутність децентралізації	10	2	2		6
Тема 2. Сутність і призначення місцевого самоврядування: європейська доктрина	9	2	2		5
Тема 3. Функції та повноваження місцевого самоврядування щодо надання публічних послуг: практика європейських держав	14	2	2		10

Тема 4. Регіональний рівень управління місцевими справами в європейських країнах: специфіка становлення та сучасний досвід	12	2	4		6
Тема 5. Фінансове забезпечення місцевого самоврядування. Місцеві фінанси та засади їх організації в окремих країнах Європи	10	2	2		6
Тема 6. Швейцарський досвід місцевого самоврядування	10	2	2		6
Тема 7. Формування об'єднаних територіальних громад та інструменти їх розвитку в умовах децентралізації влади	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 1	75	14	16		45
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	105	14	16		75

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Поняття і сутність децентралізації	2
2	Сутність і призначення місцевого самоврядування: європейська доктрина	2
3	Функції та повноваження місцевого самоврядування щодо надання публічних послуг: практика європейських держав	2
4	Регіональний рівень управління місцевими справами в європейських країнах: специфіка становлення та сучасний досвід	2
5	Фінансове забезпечення місцевого самоврядування. Місцеві фінанси та засади їх організації в окремих країнах Європи	2
6	Швейцарський досвід місцевого самоврядування	2
7	Формування об'єднаних територіальних громад та інструменти їх розвитку в умовах децентралізації влади	2
	Усього годин	14

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Поняття і сутність децентралізації	2
2	Сутність і призначення місцевого самоврядування: європейська доктрина	2
3	Функції та повноваження місцевого самоврядування щодо надання публічних послуг: практика європейських держав	2
4,5	Регіональний рівень управління місцевими справами в європейських країнах: специфіка становлення та сучасний досвід	4
6	Фінансове забезпечення місцевого самоврядування. Місцеві фінанси та засади їх організації в окремих країнах Європи	2
7	Швейцарський досвід місцевого самоврядування	2
8	Формування об'єднаних територіальних громад та інструменти їх розвитку в умовах децентралізації влади	2
	Усього годин	16

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	21
2	Підготовка до контрольних заходів	12
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: Європейська хартія місцевого самоврядування Європейська хартія місцевого самоврядування як концепт локальної демократії на європейському правовому полі. Специфіка європейських підходів щодо здійснення місцевого самоврядування. Проблеми імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні	12 6
	Здійснення реформ децентралізації в зарубіжних країнах: досвід для України Сталий розвиток та ефективне муніципальне врядування. Розвиток територіальної згуртованості. Децентралізація та багаторівневе управління. Децентралізація та реінтеграція: баланс між місцевим та регіональним самоврядуванням	6
4	Виконання курсового проекту або роботи	-
5.	Підготовка до екзамену	30
	Усього годин	75

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі методи контролю: усний та письмовий, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Процеси децентралізації публічної влади в країнах ЄС

Оцінка знань студентів здійснюється за допомогою контрольної роботи в письмовій формі, що складається з двох рівноважних теоретичних питань і оцінюється з розрахунку 100 балів (по 50 балів за кожне теоретичне питання) наступним чином:

49-50 - студент демонструє повне опанування матеріалом, здатність до його аналізу та творчого осмислення, ознайомлення з додатковою літературою;

38-48 - студент в цілому розкрив теоретичне питання, однак при цьому допустив деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій, які суттєво не впливають на загальне розуміння суті курсу;

27-37 - студент має уявлення та поняття щодо навчального об'єкту, пояснює його суттєві ознаки, здійснює смислове виділення та аналіз економічних процесів, але не повністю розкрив суть питання;

16-26 - студент має загальне уявлення про об'єкт, що вивчається, здатний відтворювати формулювання визначень, але відповіді бракує аналізу відтвореного явища, порушена послідовність і логічність викладення матеріалу, надаються тільки окремі характеристики явищ та об'єктів, що розглядаються;

10-15 - студент має слабе уявлення щодо понять, які вивчаються, відсутні суттєві положення, які необхідно розглянути для відповіді на питання.

1-9 – студент має елементарне уявлення щодо понять, які вивчаються, виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо.

- з підсумкового контролю:

Екзамен складається в письмовій формі. Завдання кожного білета складається з двох рівноважних теоретичних питань і оцінюється з розрахунку 100 балів (50 балів за кожне теоретичне питання) наступним чином:

49-50 - студент демонструє повне опанування матеріалом, здатність до його аналізу та творчого осмислення, ознайомлення з додатковою літературою;

38-48 - студент в цілому розкрив теоретичне питання, однак при цьому допустив деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій, які суттєво не впливають на загальне розуміння суті курсу;

27-37 - студент має уявлення та поняття щодо навчального об'єкту, пояснює його суттєві ознаки, здійснює смислове виділення та аналіз економічних процесів, але не повністю розкрив суть питання;

16-26 - студент має загальне уявлення про об'єкт, що вивчається, здатний відтворювати формулювання визначень, але відповіді бракує аналізу відтворюваного явища, порушена послідовність і логічність викладення матеріалу, надаються тільки окремі характеристики явищ та об'єктів, що розглядаються;

10-15 - студент має слабе уявлення щодо понять, які вивчаються, відсутні суттєві положення, які необхідно розглянути для відповіді на питання.

1-9 – студент має елементарне уявлення щодо понять, які вивчаються, виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична між оцінками за змістовим модулем 1 та екзаменаційною оцінкою.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента, прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Середовище в аудиторії є дружнім, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Студенти мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять. Кожне пропущене лекційне заняття відпрацьовується методом усного опитування з основних положень теми. Можливим є одночасне опитування з декількох пропущених занять. Практичні заняття відпрацьовуються методом підготовки реферативної роботи на тему, яка узгоджується з викладачем відповідно до тематики пропущених практичних занять.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу: навч. посіб. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2015. – 628 с.
2. Батанов О. В. Феноменологія сучасного європейського муніципалізму та місцеве самоврядування в Україні / О. В. Батанов // Часопис Київського ун-ту права. – 2012. – № 4 – С. 77-81.
3. Деркач М. І. Децентралізація фіскальних функцій держави у контексті забезпечення сталого розвитку України : монографія. – Д. : Стиль, 2011. – С. 12.
4. Децентрализация государственной власти и местное самоуправление: проблемы реализации / Совместные исследования германских, российских, монгольских и киргизских ученых. – М. : Издво РАГС, 2007. – 384 с.
5. Децентрализация: эксперименты и реформы / под ред. Тамаша М. Хорвата. - в 2 т. Будапешт : Local Government and Public Service Reform Initiative, 2000. – Т.1. – 484 с.
6. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін.; Центр політико-правових реформ – К. : Москаленко О. М., 2012. – 212 с.
7. Дробот І. О. Реформування систем місцевого управління: зарубіжний досвід / І. О. Дробот, І. В. Шуляр. – Режим доступу: [http://www.dndu.dp.ua/zbirnik/2011-01\(5\)/11diouz.pdf](http://www.dndu.dp.ua/zbirnik/2011-01(5)/11diouz.pdf). 1. – Назва з титул. екрана. – Дата доступу : 25.08.2017.
8. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні: підруч. / авт. - упоряд.: В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, О. С. Ігнатенко та ін.; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2010. – 400 с.
9. Концепція адміністративної реформи в Україні. – К.: ДВПІП Міннауки України, 1998. – 62 с.
10. Местное самоуправление в Швеции: традиции и реформы/ С. Хэггрут, К. Крунваль и др. – Стокгольм: Швед. Ин-т, 2000. – 120 с. 49. Методичні рекомендації щодо практичного застосування положень Закону України «Про співробітництво територіальних громад» у 260 частині 21 організації та юридичного оформлення співробітництва. Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/document>. 50. Міжмуніципальне співробітництво: навч. посіб. / уклад.: В. Вакуленко, О. Ігнатенко, Г. Борщ [та ін.]. – К.: Фенікс, 2012. – 391 с.
11. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації: наук. доп. / [редкол. : Ю. В. Ковбасюк, К.О.Ващенко, В. В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2014. – 128 с.
12. Надання адміністративних послуг в Україні: погляд з регіонів: наук. видання / упоряд. М. Корявцев. - Чернігів: Поліський фонд міжнар. та регіон. досліджень, 2015. – 118 с.
13. Науково-методичне забезпечення управління місцевим розвитком на засадах інноваційного менеджменту: наук. розробка / Ю. П. Шаров, І. А. Чикаренко, Т. В. Маматова. – К.: НАДУ, 2013. – 56 с.

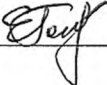
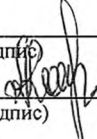
Допоміжна

1. Бережная И. В. Стратегическое планирование регионального развития: методология и опыт реализации / И. В. Бережная, Е. А. Михуринская // Державне антикризове управління економікою в умовах глобалізації: матеріали міжнар. наук.- практ. конф., 26-27 листоп. 2013 р. / Держ. вищ. нав. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; [редкол.: Малий І. Й. та ін.]. - К.: КНЕУ, 2013. - 61-65.
2. Бережний Я. В. Стратегічне планування в державному управлінні як аналітичний процес: автореф. дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / Я. В. Бережний; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К., 2011. 20 с.
3. Вакуленко В. М. Стратегічне планування економічного розвитку великого міста як інструмент підвищення ефективності його управління: автореф. дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.04 / В. М. Вакуленко; Українська Академія держ. управління при Президентові України. - К., 2003. 20 с.
4. Жаворонков В. О. Стратегічне планування економічного розвитку на регіональному рівні: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.03 / В. О. Жаворонков; Науководослідний економічний ін-т Міністерства економіки України. - К., 2009. - 20 с.
5. Жаворонков В. О. Стратегічне управління регіоном: економічна безпека, планування та розвиток: монографія / Жаворонков В. О., Жаворонкова Г. В., Жмуденко В. О. - Умань: Сочінський, 2010. 271 с.
6. Карий О. І. Стратегічне планування комплексного розвитку малих і середніх міст: автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.00.05 / О. І. Карий; Нац. акад. наук України, Ін-т регіон. дослідж. - Л., 2013. 40 с.
7. Кутідзе Л. С. Стратегічне планування розвитку територій: навч.-метод. посіб. / Л. С. Кутідзе. – Запоріжжя: ЗЦППКК, 2013. 42 с.
8. Лесечко М. Д. Стратегічне планування: навч. посіб. / М. Д. Лесечко, Р. М. Рудницька. - Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2004. 76 с.
9. Стратегічне планування в системі публічної влади: навч. посіб. / [Л. Л. Приходченко та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко]; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. - О.: ОРІДУ НАДУ, 2015. - 195 с.
10. Семенченко А. І. Стратегічне планування у сфері державного управління національною безпекою: автореф. дис... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02 / А. І. Семенченко; Національна академія держ. управління при Президентові України. - К., 2008. 36 с.
11. Утвенко В. В. Регіональний маркетинг: навч. посіб. / В. В. Утвенко. - К.: ДП «Вид. Дім «Персонал»», 2011. 116 с.
12. Фоломіна С. А. Стратегічне планування розвитку муніципального утворення: автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.04 / С. А. Фоломіна; Донецький держ. ун-т управління. Донецьк, 2008. 18 с.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Верховної ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Всеукраїнської Асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.auc.org.ua/>.
3. Офіційний сайт Інституту громадянського суспільства – Режим доступу: <http://www.csi.org.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства регіональної політики, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://minregion.gov.ua>.

5. Реформа децентралізації влади в Україні – Децентралізація влади. [Електронний ресурс] [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http:// decentralization.gov.ua](http://decentralization.gov.ua)

Розробник _____ _____ (Катерина ГОНЧАРОВА)
(підпис)
Гарант освітньої програми _____ _____ (Олена КАХОВИЧ)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
та публічне управління і адміністрування
Протокол від 31 серпня 2020 року № 1